

לתגובות והערות: שגי' 054-6868199

העלון מוקדש לעילוי נשמת:
בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל,
בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל,
מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל
יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה
ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים
ז"ל. לקבלת העלון במייל - לשלוח
הודעה ל: sagif_@walla.co.il

שְׁבֵט שְׁלוֹם

בס"ד עלון מס' 134 לשבת 28.2.2014 - תשע"ד אדר כח

זה השער לה' עדיקים יבוא בו

פְּקוּדֵי

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁפָּן הַמִּשְׁפָּן הַעֲדַת אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה (לח,כא)
כאשר שאל הנביא (ירמיהו ט,יא): "עַל מָה אֲבָדָה הָאָרֶץ?" השיב לו השי"ת: "עַל עֲזָבְכֶם אֶת תּוֹרַתִי" - כלומר,
חורבן בית המקדש נגרם בעיקר בשל עזיבת התורה, לפיכך אמר הנביא מלאכי (ג,כב-כג): "זָכְרוּ תּוֹרַת מֹשֶׁה
עֲבָדֵי... הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח לְכֶם אֶת אֵלֶיָּה הַנְּבִיא" - אם תשובו לזכור את תורת משה תזכו מיד לגאולה. וזהו,
אומר בעל ה"תולדות יעקב יוסף" מה שאמרה כאן התורה: "אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁפָּן" - בזאת יוכל בית המקדש
להיפקד (מלשון פקוד יפקוד) ולהיגאל "עַל פִּי מֹשֶׁה" - אם ישובו בני ישראל לזכור את תורת משה. בגלל
עזיבת התורה נחרב המקדש ועל ידי זכירת התורה ישוב וייבנה בית המקדש.

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁפָּן הַמִּשְׁפָּן הַעֲדַת אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה עֲבַדַת הַלְוִיִּם בֵּיד אִיתְמַר בֶּן אֶהֱרֹן הַפֶּהֶן (לח,כא)
כתב בספר "מעיינות הנצח" בדרך דרש ובדרך מוסר פסוק זה כך: "אֵלֶּה פְּקוּדֵי" אם אדם מקיים את פקודי ה'
ומצוותיו, אם כן "הַמִּשְׁפָּן" - הוא נעשה משכן לקב"ה ששכינה שורה עליו. "מִשְׁפָּן הַעֲדַת" - אם תראה אדם
שהוא משכן, הרי זה עדות שקיים כל פקודי התורה לא רק תורה שבכתב אלא גם תורה שבעל-פה. וזהו
"אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה" שקיים גם מה שקיבל משה ומסר לישראל דהיינו תורה שבעל-פה.
אמנם אדם כזה שיגיע לשלמות צריך ב' תנאים:
א. ביד איתמר - שלימוד זה שלומד ישאר ויתקיים בידו בפועל. איתמר - מלשון אתמר בארמית, כמו שאמרו
אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו.
ב. ועוד תנאי אהרון הכהן, שיעבוד את ה' מאהבה, ושלא על מנת לקבל פרס, כאהרון הכהן.

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁפָּן הַמִּשְׁפָּן הַעֲדַת (לח,כא)

כתוב בפסוק ב' פעמים מִשְׁפָּן רמז למקדש שמשכן בשני חורבנין על עוונותיהם של ישראל (שמות רבה
נא,ג. הובא ברש"י ז"ל). רמז 'בעל הטורים': בית ראשון 410 שנים כמנין מִשְׁפָּן. רבנו בחיי רמז ובית שני עמד
420 שנה כמנין הַמִּשְׁפָּן עם צירוף חמש האותיות, ושנות קיומן של המשכן עד לבנין בית המקדש הראשון היה
479 כמנין הַעֲדַת. הסביר ה'חתם סופר' והסיבה שבגימטריה של בית שני חסרים חמישה, עד שיש צורך לצרף
חמישה אותיות של הַמִּשְׁפָּן היא משום שבא לרמוז לנו על חמישה דברים שנאמרו בתלמוד (יומא כא,ב):
שחסרו בבית שני והם: "ארון וכפורת (נחשבים כאחד לפי הסבר רש"י), אש, שכינה, רוח הקודש, אורים
(ותומים).

הגאון רבי יעקב הכהן מג'רבא זצ"ל כתב: המילה "אֵלֶּה" באה לרמוז על חטא העגל שנאמר בו: "אֵלֶּה
אֵלֶּה יִשְׂרָאֵל" (שמות לב,ד). ללמדנו שזהו שגרם ל"פְּקוּדֵי הַמִּשְׁפָּן" לשני חורבנות בתי המקדש, ועוד דרשו
חז"ל (סנהדרין קב,א): שאין לך כל פקידה ופקידה, כלומר אין פורענות באה על ישראל שאין בה קצת מפרעון
עון העגל". (מתוך 'לבוש יוסף' דף רא).

כָּל הַזֶּהָב הָעֲשׂוּי לַמִּלְאכָה... תִּשַׁע וְעֶשְׂרִים פָּפֹר וְשִׁבְעֵי מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים שֶׁקֶל (לח,כד)

שואל ה"ספורנו", מדוע מפרטת התורה הקדושה את כמות הזהב, הכסף והנחושת שהיו במעשה המשכן?
אלא, משיב ה"ספורנו", זאת כדי להראות לנו שכמות הזהב, הכסף והנחושת שהייתה במשכן היא כמות
מועטה ביחס לעושר שהיה בבית המקדש הראשון, כפי שמבואר בספר מלכים (א', פרק ו', כ"ב): "ואת כל
הבית ציפה זהב עד תום כל הבית, וכל המזבח אשר לדביר ציפה זהב", ועוד יותר עשיר היה בית המקדש
שבנה הורדוס. ואף על פי כן התמידה השכינה במשכן יותר מאשר התמידה במקדש שלמה, שהיה כאמור
עשיר בזהב, בכסף ובנחושת יותר מהמשכן. ולא עוד, אלא שבבנין הורדוס, שהיה העשיר מכולם, לא נראתה
השכינה כלל! וזאת, כדי ללמדנו, שלא העושר וגודל הבניין הם סיבה להשראת השכינה, אלא רק אנו

הדף טעון גניזה, נא לא לקרוא בשעת התפילה שאין זה עושה נחת רוח לבורא יתברך

ומעשינו קובעים את השראת השכינה, ולא הכסף והזהב הם המורידים את השכינה לעולמנו הגשמי. שכן, רוצה ה' את יראיו ואת מעשיהם, כדי לשכון בתוכם, כמו שכתוב: "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", והכוונה היא שהאדם ישכיר את עצמו, באופן שהשכינה הקדושה תוכל לשרות בקרבו, כמו שנאמר בתהילים: "אוהל שיכן באדם", ופרש – אוהל שיכן באדם, ולא בעצים ובאבנים, בכסף ובזהב.

"ויעש את החשן מעשה חשב (לט,ח)

אהרון הכהן זוכה לענוה על לבו את אבני החושן, אותם אבנים מיוחדות שדרכם היו עם ישראל יודעים מהו רצון הבורא. בזכות מה זוכה אהרון לזכות גדולה זו? אומר מדרש רבה (שיר השירים, פרשה א'): "וראך ושמח בלבו, אמר ר' שמעון בן יוחאי הלב ששמח בגדולת אחיו ילבש אורים ותומים". הזכות של אהרון שבגללה זוכה הוא באבני החושן היא השמחה ששמח בלבו כששמע בגדולת אחיו הקטן ממנו הלא הוא משה רבנו. יש להקשות, הרי המידה שעליה מסר נפש כל חייו אהרון הכהן היא: "אוהב שלום ורודף שלום", שהיה אהרון רץ וטורח להשכין שלום בין איש לאשתו ובין איש לרעהו, וכי לא היה יותר ראוי שבזכות זה, יזכה אהרון לאבני החושן? מה היה כל כך מיוחד במעשה של "וראך ושמח בלבו"? יותר מאשר השכנת השלום שעליה מסר אהרון הכהן נפשו במשך כל ימי חייו? והתשובה לכך היא פשוטה, אינו דומה השכנת שלום עם הרחוקים, כשמחת ההצלחה של הקרובים. אדם יכול לעשות חסד עם כל העולם וזה עדיין לא מעיד כלום על אמיתות פנימיות. המבחן האמיתי של אהרון הכהן הוא דווקא "בתוך המשפחה" בנקודה שקרובה ביותר אליו. אחיו הקטן ממנו זוכה לגדולה שאין דוגמתה, והוא לא רק שלא מקנא ח"ו, אלא אף שמח הוא בכך שמחה אמיתית שמחת לב, שמחה כזו שהתורה מעידה עליו "ושמח בליבו", שמחה פנימית אמיתית וכנה בהצלחת הזולת, בזה מתבטאת דרגתו הגבוהה של אהרון הכהן, ועל כך זוכה הוא ל"רוח הקודש" ולענוה את אבני החושן. (לוקט מהספר המהר"ל על התורה דף קנד – קנו).

ומכאן יש לנו לקחת מוסר, כי לא חוכמה היא להיות נחמד ונעים רק לאנשים שאנו רואים אותם פעם ב.. אלא הניסיון האמיתי זה להכיר טובה וחסד ולתת יחס חם, לאנשים שסובבים אותנו ביום יום, ולאלה שהכי קרובים אלינו, להורים שלנו, לאשה, לבעל, לילדים... לחברים הקרובים.. זה המבחן האמיתי של האדם בשטח, להיות "תוכו כבורו".

פעמן ורמן (לט,כו)

לפני עשרות שנים היה הדבר. איש האשכולות, רב הפעלים והמעש, הגאון הצדיק רבי נפתלי חיים אדלר זצ"ל נענה לבקשת החרדים בנתניה ובא להשתקע בעירם. היה רבי נפתלי חתן הרב הקדוש בעל ה"אמרי חיים" מויז'ניץ זצ"ל, וממקימי הקריות החסידיות בבני ברק ובחיפה. נעתר אפוא לקום ולנעץ קנה בים החליץ של עיר התירות והקלט, ולהקים בה מרפז תורני וחרדי. לא קל היה הדבר, רצוף קשיים ומכשולים, רוי מאבקים וגדוש אכזבות. אבל בנחישות ובדבקות במשימה, בהארת פנים ובחכמה עצומה, נבנה המרפז נדבך אחר נדבך. משפחה ועוד משפחה, בית כנסת ועוד אחד, ובמרפז העיר כבר התבצרה לה שכינה לתפארת. בתי כנסיות ומוסדות תורה וחסד, תלמודי תורה ושיבות הוקמו במספר רחובות מקבילים. עם בואו של רבי נפתלי, קבלו המונים את פניו בהיכל בית הכנסת הגדול בעיר. מי לא נכח ומי לא דבר. רבנים, עסקנים, פרנסי העיר. ואז השלף הס. לפימה עלה כ"ק הרבי מצאנו זצ"ל, מיסד קרית צאנו שבפאתי נתניה. באותם ימים הייתה הקריה מבודדת מהעיר, אף כי הקרינה עליה מהודה. עוד קטנה הייתה, בראשיתה, אף שהשפעתה כבר נכרה. עתה בא הרבי לברך את הרב החדש. היה זה בשבוע של פרשת פקודי, והוא פתח את דבריו בפסוק מן הפרשה: "ויעשו על שולי המעיל" – מעיל התכלת של הכהן הגדול – "פעמני זהב טהור ויתנו את הפעמנים בתוך הרמנים... פעמן ורמן פעמן ורמן על שולי המעיל סביב...". ונחלקו רבותינו בענין הפעמנים והרמנים. רש"י מפרש שהרמנים היו כדורי בד צבעוניים וחלולים, ובין כל שני רמונים שבצו פעמון זהב שישמיע קולו. ואלו הרמב"ן הקשה עליו: אם כן, לא היו הרמנים משמשים כלום, ואם לנוי – למה היו עשויים כרמנים חלולים? לשיטתו, היו הרמנים חלולים משום שהפעמנים נטמנו בהם והשמיעו קולם מתוך הרמנים. ואמר הרבי מצאנו זצ"ל במתק שפתיו: "בידוע, שכלי המשכן ובגדי הכהונה רמזו לענינים נשגבים ונשאים, ונצפנו בהם משמעות עמקות. המעיל שצבעו תכלת רומז לכסא הכבוד אשר בשמים ממעל (מנחות מג:); הרמנים והפעמנים בשוליו רמזים לנשמות ישראל החצובות מתחת לכסא הכבוד (זהר ח"ג כט-ב), והם חלוקים לשנים: יש בעם ישראל "פעמנים" ויש בו "רמנים", ולא בכדי היו הרמנים חלולים... פי אמרו חז"ל (ברכות נז.), שאפילו הריקנים שבשאר מלאים מצוות כרמון – הרי לה רמון חלול. ריק לכאורה, אבל גם הוא מחבר אל הקדש, חצוב מכסא הכבוד (תקוני זהר קד-א), נשמה יהודית המבקשת את תקוניה... הנה כי כן, יש

הדף טעון גניזה, נא לא לקרוא בשעת התפילה שאין זה עושה נחת רוח לבורא יתברך

"רמונים" בשלל צבעים – ויש פעמוני זהב טהור: יהודים הוזהרים בקלה כבחמורה, מעשיהם משלמים והם יקרים וזוהרים כזהב. אך אסור להם להסתפק בכך ולומר 'שלום עליך נפשי', נתמקד בעצמנו ונשלים את נפשותינו ובכך דינו. לא ולא. ישראל ערבים זה לזה (שבועות לט). ואיך נראה בתעות אחינו, איך נהיה שוי נפש בהנחתם ממורשתם. חייבים אנו להיות "פעמני זהב", להשמיע קולנו, לקרא להם לשאת עין ולב ולהדבק בבוראם, לשוב למורשתם. לומר להם: חדלו מהיות אריג צבוע וחלול, היו גם אתם זהב צלול". "וכאן – אמר הרבי – נחלקו רבותינו במקומם של הפעמונים, ואלו ואלו דברי אלקים חיים! לפני שנים מספר יסדתי את קרית צאנו שליד נתניה, הפעמון ליד הרמון. זה השלב הראשון. ואז מגיע השלב השני, בו אפשר להקים מרכז תורני בנתניה עצמה, פעמון בתוף הרמון, פעמון שימלא את ריקנות החלל"... **נפלא היה הרעיון בשעתו, ונפלא שבעתים בזמננו, שנות דור לאחר מכן. בשעתו היה צו השעה להתבצר במעוזים חרדים: מאה שערים וגאלה, קרית ויזניץ וזכרון מאיר, בני ברק, רכסים ותפרח, קוממיות וחזון יחזקאל. ואכן, משם יצאו לפעל ולהקרין אורה של תורה, פעמוני הזהב השמיעו את קולם – והקול נקלט. הכמיהה רבתה, הצמאון לדבר ה' העמיק, והגיע שלב הפעמונים שבתוף הרמונים: עוד שעורי תורה מתקיימים בכל הישובים, עוד בתי כנסת נעשים פעילים, עוד קהלות תוססות וחי תורה מלאים מפעילים בכל עיר וישוב! (מעין השבוע)**

וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אתה פאשר צוה ה' פן עשו ויברך אתם משה (לט, מג)
רש"י: "ויברך אתם משה: אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם". כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א אמר: לבאר כפל הלשון בפסוק שכתוב "והנה עשו", "פן עשו", נראה דיש ב' מדרגות בבני אדם, יש שעושים הכל רק כי כך ציוה הש"ת, וזוהי המדרגה הגבוהה, ויש בני אדם אשר גם מקיימים רצון הש"ת אבל כדי לזכות בברכות וההשפעות הגשמיות, ולזה רומז הכתוב וירא משה וגו' והנה עשו אתה פאשר צוה ה' וזאת המדרגה הגבוהה שעשו רק כי נצטוו, אולם יש בני אדם אשר פן עשו משום ויברך אתם משה. ועל כן משה רבנו בחכמתו הרבה, ברכם: "יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם" – היינו שתעשו הכל רק למען כבוד שמים.

וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אתה פאשר צוה ה' פן עשו ויברך אתם משה (לט, מג)
רש"י: "ויברך אתם משה: אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם". ויש להקשות, הלא כבר הבטיחם הקב"ה (שמות כה, ח): "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". אם כן מדוע הוסיף משה וברכם ברכה שניה "שתשרה שכינה במעשה ידיכם"? בספר 'עטרת המקרא' (דף 174) מתרץ בשם רבי שמואל דוד מלקין: אמרו חז"ל שבת (לב, ב): "איזה הן מעשה ידי של אדם הוא אומר בניו ובנותיו של אדם". לפי זה ניתן לבאר שההבטחה 'ושכנתי בתוכם' לא היתה רק בתוכם של אנשי הדור ההוא, לכן בא משה והוסיף בברכתו שתשרה שכינה גם בבניהם אחריהם ולא תמוש מזרעם. זהו שאמר 'יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם' ואיזה הם מעשה ידי של אדם, הוא אומר בניו ובנותיו.

פי ענן ה' על המשפן יומם ואש תהיה לילה בו לעיני כל בית ישראל (מ, לח)
הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל, ראש ישיבת "פורת יוסף", מפרש בספרו "קול יהודה": שהתלמיד חכם הרומז ל'משפן' עליו לאמץ לעצמו את שתי התכונות שהיו במשכן: ענן ואש.
הענן – רומז למידת הצניעות, שהתלמיד חכם צריך להיות תמיד צנוע ועניו ומכוסה כמו הענן.
האש – רומז לכך שלפעמים התלמיד חכם צריך להיות בבחינת אש, לעמוד בפרץ על משמר חומת הדת.

אם חומה היא נבנה עליה טירת פסח (שיר השירים ח, ט)
חיי האדם מלאים ניסיונות בכל התחומים והמישורים. מהמורות ומכשולים עומדים בפניו, ופעם אחר פעם הוא נדרש להתמודד מולם ועליו להיזהר שלא ליפול ולמעוד. רק מי שחי לפי התורה יכול לעמוד בניסיונות החיים ולהישאר איתן כחומה בצורה. אך מי שמשליט את השכל האנושי ואת התכונות האנושיות על תהלוכות חיו, מה הפלא שהוא מועד ונופל על כל צעד ושעל. ניסיון קטן, צרה קטנה – וכבר אינו יכול להחזיק מעמד.
אומר ה'חזון איש': מי שאינו יציב ואיתן בהנהגתו והוא כעלה נידף ברוח, וכל ניסיון שבא עליו מיד הוא נופל ומועד – על כרחך משהו לקוי ופגום אצלו. לא תמיד רואים זאת, לעיתים הוא נחשב בעיני הבריות כצדיק ובר-מעלה, אבל בעצם העובדה שניסיון קטן ערער את יציבותו והפילו – זו גופא הראיה לכך שצדקותו היתה רק למראית עין.

למה הדבר דומה? לכוס מלאה מים שבתחתיתה הצטברה שכבת חול. החול שקע מטה ונעשה בוץ, אך כל עוד הוא רובץ בתחתית הכוס, אין הוא משפיע על מראה המים שבכוס. אדם הנוטל כוס כזו לידו, כל עוד לא

הדף טעון גניזה, נא לא לקרוא בשעת התפילה שאין זה עושה נחת רוח לבורא יתברך

יטלטל את הכוס יחשבו המים נקיים וצלולים והוא לא ימנע מלשתות מהם לרויה. אך אם יטלטל מעט את הכוס, מיד יצוף הבורץ מעלה ויעביר את כל המים שבכוס, ואז האדם ימנע מלשתות אותם. האם כוס המים היתה נקייה? לא ולא. רק למראית עין נראו המים נקיים, והראיה – ברגע שניטלטלה הכוס במעט, מיד נעברו המים.

כך האדם, כלפי חוץ הוא נראה זך ונקי, כי העכירות שבו נסתרת מעין רואה. אבל ברגע שבא האדם לניסיון ואוחזת בו טלטלה, מיד הוא מעביר כולו ומתגלה פרוצופו האמיתי. אותה עכירות שהיתה חבויה ונסתרת ממלאה את כולו. אבל מי שהוא זך ונקי באמת, כל ניסיון שיתנסה בו וכל טלטלה שתבוא עליו, לא ישפיעו על צחותו וטהרתו. מי שחי על פי התורה ועושה כל מעשה ומעשה לפי רצון התורה – אין סכנה שייפול וימעד כל רוחות שבעולם לא יעקרוהו ממקומו. (הרב יגן זצ"ל – חיים של תורה דף שנב).

כתוב בתהילים (ק"ט, קעו): "תְּעִיתִי פֶשֶׁה אֲבֹד בְּקֶשׁ עֲבָדְךָ פִּי מִצֹּתֶיךָ לֹא שָׁכַחְתִּי". דוד המלך ע"ה אומר לקב"ה, תְּעִיתִי פֶשֶׁה אֲבֹד, מסביר הרב יגן זצ"ל, מה זה תְּעִיתִי פֶשֶׁה אֲבֹד? – ומספר ראיתי פעם עדר של כבשים, שכבש ועז אובדים את הדרך, הם יודעים לחזור לאדון? לא יודעים, הם הולכים עוד יותר רחוק, ומה עושים? מחכים שהאדון שלהם יבוא אליהם לקחת אותם, ולכן אומר דוד המלך ע"ה "תְּעִיתִי פֶשֶׁה אֲבֹד", אני אבוד, לחזור אני לא יודע, "בְּקֶשׁ עֲבָדְךָ", חפש אותי!! ואם תגיד אתה אבוד, יש אבדה עם סימנים – צריך להחזיר, אבידה בלי סימנים – הבעלים שלה מתייאש, ולכן אומר דוד המלך אני "פֶשֶׁה אֲבֹד", אני האבדה, תחזיר אותי אליך, ומה הסימנים שלי?.. המצוות שלי, "מִצֹּתֶיךָ לֹא שָׁכַחְתִּי".

סיפור לשבת

מסופר על רבי נחום מהורודנה, שבזמנו היה בהורודנה עשיר שהיה קמצן מופלג, ולמרות השמועות שיצאו עליו שהוא קמצן, החליט רבי נחום בעת שיצא לאסוף כספים לצדקה, להיכנס גם לביתו של אותו עשיר, ואמנם נכנס רבי נחום לבית העשיר, התמהמה שם זמן מה, ויצא החוצה – כפי שסיפרו הבריות – בידיים ריקות, ומאז אותו יום לא הוסיף לבורא אליו בעת שעסק במגביות צדקה. לימים נפטר העשיר לבית עולמו, ואנשי ה"חברא קדישא" החליטו להיפרע ממנו וכן מבנו שהיה קמצן כאביו, ולכן סירבו לקבורו במרכז בית הקברות אלא במקום עלוב ומבוזה ליד הגדר. כשנודע הדבר לרבי נחום, בא לראש ה"חברא קדישא", וביקש אותם שיקברו אותו במרכז בית הקברות. התפלאו אנשי ה"חברא קדישא": והלא קמצן מופלג היה, וסירב לתת פרוטה לצדקה? השיב להם רבי נחום: מיתתו היא כפרתו, ואין אנו רשאים לזלזל בכבוד לאחר מותו, ואכן הסכימו לקבורו במקום שביקש הרב. בעיר הורודנה המשיך להתגורר בנו של המנוח. אף הוא היה קמצן כאביו, ואנשי הורודנה נתנו ליבם לכך, שרבי נחום מוקיר את רגליו תמיד מביתו של האיש. סברו יהודי העיר, כי אביו של העשיר הקמצן פגע בכבודו של רבי נחום, ועל כן הוא מסרב להיכנס אף לבית בנו. לא ארכו הימים ואותו עשיר קמצן, בנו של העשיר הקמצן, הלך גם הוא לעולמו. מיד כשנודע בעיר על פטירתו נחפז רבי נחום אל ה"חברא קדישא", וביקש מהם שלא יעזו לזלזל בנפטר, ויקברוהו במקום מכובד. חלפו שנים ורבי נחום מהורודנה נתבקש לישיבה של מעלה. כשפתחו את צוואתו מצאו כתובות המילים הללו: "אם יש מקום בבית הקברות, בסמוך קבריהם של האב והבן העשירים הקמצנים, אבקש שיקברוני בסמוך אליהם". ובהמשך הסביר רבי נחום את המניע לבקשתו: כשנכנס בפעם הראשונה לביתו של האב העשיר וביקש ממנו כסף לצדקה, השיב לו האיש, כי הוא נותן רק "מתן בסתר", ואם יבטיח לו רבי נחום, כי לא יספר לאיש – מתחייב הוא לתת לו מידי שבוע בשבוע סכום כסף גדול בעבור עניי העיר. ואכן, מאז אותו יום – משך שנים – היה העשיר הזה, ולאחר מותו – בנו, פוגש את רבי נחום במקום סתר בשעת לילה, ושם היה מגיש לו צרור גדוש בכסף, תרומתו בעבור עניי העיר. ועל כן חפץ היה רבי נחום להיקבר בסמוך לשני צדיקים אלה..

בע"ה זיווג הגון, בריאות פרנסה והצלחה: לשגיא בן מרים, עוז בן מרים, לירון, אמיר וענבל בני פנינה, הדר בת נילי, הילה בת אסתר, מורן בת רותי, אלכסי בן אירנה, הדר בת ויויאן, רות בת אורלי, גיא בן חוה, חמוטל בת ויקטוריה. רפואה שלמה: לציפורה בת מורוור, לציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה. לעילוי נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצוק"ל, הרב יוסף שלום בן אברהם אלישיב זצוק"ל, הרב ניסים טולדנו זצוק"ל, ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל.